

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาก่อนหน้านี้มุ่งศึกษาต่อและความพึงพอใจที่มีต่องานที่ทำ ของบัณฑิตคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่สำเร็จการศึกษาปีการศึกษา 2550 และได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้

1. การจัดการศึกษาของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
2. หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการติดตามผล
3. บัณฑิตกับการมีงานทำ
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การจัดการศึกษาของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เป็นหน่วยงานที่จัดการศึกษาระดับปริญญาตรีทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โดยเปิดสอน 6 สาขาวิชา คือ สาขาวิชาบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์ สาขาวิชาเกษตรศึกษา สาขาวิชาการจัดการ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ สาขาวิชาเทคโนโลยีโลจิสติกส์ และการขนส่ง และสาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล และในปีการศึกษา 2550 ได้มีบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา 4 สาขาวิชา คือ สาขาวิชาบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์ สาขาวิชาเกษตรศึกษา สาขาวิชาการจัดการ และสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์

หลักการและแนวคิดทั่วไปเกี่ยวกับการติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษา

1. ความหมายของการติดตามผล

Dowing (1968 : 209) ได้กล่าวว่า การติดตามผลนักเรียนนักศึกษาเป็นกิจกรรมหลักที่จำเป็นไม่เฉพาะแต่ในระดับอุดมศึกษาเท่านั้น แม้แต่ในระดับโรงเรียนก็มีความจำเป็น ทั้งนี้เพื่อจะได้ทราบผลของการจัดการศึกษาของสถาบันนั้นๆ ว่าเป็นไปตามความมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้เพียงใด

Stoops and Wahiguiet (1947 : 190) ได้กล่าวว่า การติดตามผลการศึกษา หมายถึงการตรวจสอบโปรแกรมการเรียนการสอนของสถาบันการศึกษาภายหลังที่นักศึกษาได้สำเร็จการศึกษา

ออกไปแล้ว การติดตามผลการศึกษาที่ดีถือว่าเป็นเทคนิคสำหรับการประเมินความเหมาะสมและความพอเพียงของโปรแกรมการเรียนการสอนของสถาบันการศึกษานั้นๆ ด้วย

ทงงศักดิ์ วันชัย (2538 อ้างถึง Miller and Othe, 1987) ได้กล่าวว่า การติดตามผลเป็นวิธีการศึกษาและรวบรวมข้อมูลต่างๆ ที่มีประโยชน์ต่อสถาบันเป็นลักษณะอาชีพ ผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน การศึกษาต่อ รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินผลในด้านวิชาการและประสบการณ์ต่างๆ ของผู้สำเร็จการศึกษาที่ได้รับไปจากสถาบันอื่น

วันทนา หิรัญกาญจน์ (2526 : 157) ได้กล่าวว่า การติดตามผล หมายถึง การบริการที่มุ่งหมายจะประเมินผลงานที่ดำเนินไปแล้ว เพื่อเป็นการตรวจสอบถึงความประสบความสำเร็จว่ามากน้อยเพียงใด ข้อมูลที่ได้จากการติดตามผลจะนำไปใช้ในการปรับปรุง ดำเนินการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ปรีชา กรประเสริฐ (2523 : 5) กล่าวว่า การติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาที่จบออกไปแล้ว นั้นเป็นวิธีการอย่างหนึ่งที่ใช้ในการประเมินผลผลิตสถาบัน

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2530 : 7) กล่าวว่า การติดตามผลเป็นการรวบรวมข้อมูลหรือข้อเท็จจริงต่าง ๆ ของการจัดการศึกษาของสถาบันว่าบรรลุเป้าหมายหรือไม่เพียงใด มีจุดดีหรือจุดอ่อนอย่างไร เพื่อจะเป็นผลประโยชน์ต่อการปรับปรุงการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

จากความหมายของการติดตามผล พอที่จะสรุปได้ว่าเป็นการติดตามศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับนักศึกษาที่ออกไปประกอบอาชีพตามสาขาที่ได้ศึกษามาและทำให้ทราบข้อมูลข้อเท็จจริงต่าง ๆ ของการจัดการศึกษาว่าบรรลุเป้าหมายหรือไม่มีจุดดีจุดอ่อนอย่างไร เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงกับนักศึกษา ซึ่งจะเข้ามารับการศึกษารุ่นต่อไป

2. จุดมุ่งหมายของการติดตามผลบัณฑิต

ในการดำเนินงานต่าง ๆ ของสถาบันที่จัดการศึกษาหรือองค์กรต่าง ๆ ควรจะมีการติดตามผลเป็นระยะ เพื่อประเมินการดำเนินงานในการจัดการศึกษา และดูความก้าวหน้าตลอดจนมีปัญหาดัง ๆ เพื่อที่จะได้นำข้อมูลที่ได้รับมาปรับปรุงแก้ไข หากว่าเป็นสถานศึกษา ก็จะนำข้อมูลที่ได้ปรับปรุงการเรียนการสอน หลักสูตร ให้เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน และทันต่อความเปลี่ยนแปลง

วันทนา หิรัญกาญจน์ (2526 : 157) ได้กล่าวไว้ว่าการติดตามผลควรมีจุดมุ่งหมาย ดังนี้

1. เพื่อเป็นการประเมินผลที่ได้ดำเนินการไปแล้ว
2. เพื่อทราบสภาพของนักเรียน

3. เพื่อทราบถึงปัญหาของนักเรียนหลังจากสำเร็จการศึกษาไปแล้ว ทั้งด้านการศึกษา การประกอบอาชีพและปัญหาส่วนตัว

4. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะจากศิษย์เก่าเกี่ยวกับการให้บริการ

5. เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

6. เพื่อให้ทราบข้อมูลต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านการศึกษาคือและการประกอบอาชีพของนักเรียนแล้วมาวิจัยเพื่อประโยชน์ของนักเรียนรุ่นต่อไป

7. เพื่อทราบปัญหาของนักเรียนที่ออกจากโรงเรียนกลางคัน ในอันที่จะเป็นแนวทางในการหารทางช่วยเหลือต่อไป

8. เพื่อนำผลที่ได้มาเป็นข้อมูลในการพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรของโรงเรียนตลอดจนการเรียนการสอน

ชาญชัย อินทรประวัตติ และคณะ (2542 : 9) กล่าวว่าไว้ว่าการติดตามผลการศึกษาของผู้สำเร็จการศึกษา น่าจะสนองตอบจุดมุ่งหมายดังต่อไปนี้

1. เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาวะการณ์มีงานทำของผู้สำเร็จการศึกษา

2. เพื่อศึกษาการปรับตัวของผู้สำเร็จการศึกษาเข้ากับสังคมและสถานที่ทำงาน

3. เพื่อศึกษาสถานภาพปัจจุบันของผู้สำเร็จการศึกษา

4. เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลและข้อเสนอแนะที่จะนำไปปรับปรุงหลักสูตรและการสอน

5. เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลและข้อเสนอแนะที่จะนำไปปรับปรุงบริการต่าง ๆ ในสถาบันการศึกษา

6. เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพของการให้บริการแนะแนวในสถาบันการศึกษา

7. เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันศึกษากับชุมชนและผู้ประกอบการ ซึ่งเป็นนายจ้างของผู้สำเร็จการศึกษา

3. ประโยชน์ของการติดตามผลบัณฑิต

กาลวิน (Caivin 1970 : 7) กล่าวว่า การติดตามผลการศึกษาของผู้ที่สำเร็จการศึกษาไปแล้ว นี่จะเป็นประโยชน์ยิ่งต่อการให้บริการแนะแนวและบริการด้านอื่น ๆ แก่ นักศึกษาในรุ่นต่อไป นอกจากนั้นการติดตามผลการศึกษายังให้ประโยชน์ในด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานประกอบการกับสถาบันการศึกษา ซึ่งจะช่วยให้ การให้การศึกษา การฝึกงาน และการมีงานทำ มีความสัมพันธ์กันมากยิ่งขึ้นด้วย

สำหรับประโยชน์ของการติดตามผลการศึกษานี้ นอกจากจะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงหลักสูตรและการเรียนการสอนให้ดีขึ้นแล้ว ยังจะเป็นประโยชน์ด้านการศึกษาปรับตัวของผู้สำเร็จการศึกษาไปแล้วในด้านต่าง ๆ คือ ด้านอารมณ์ สังคม และร่างกาย ตลอดจนเป็นการให้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการณ์มีงานทำของผู้สำเร็จการศึกษาอีกด้วย (บุญจิตต์ ณ ลำเลียง 2512 : 10)

ดวงพร อ่อนหวาน (2543 : 12) กล่าวว่าไว้ว่าการติดตามผลบัณฑิตจะสามารถทำให้ทราบรายละเอียดต่าง ๆ ของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวบัณฑิตที่จบการศึกษาไปในแต่ละปี ว่าสามารถนำวิชาความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการศึกษาไปใช้ในการปฏิบัติงานได้มากน้อยเพียงใด บัณฑิตมีความคิดเป็นต่อการจัดการศึกษาอย่างไร ตลอดจนปัญหาอุปสรรคในการประกอบหน้าที่การงานของบัณฑิต ทั้งในด้านผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตมีความพึงพอใจและมีความคิดเห็นเป็นอย่างไรต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิต และมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพบัณฑิต

4. ข้อมูลพื้นฐานในการติดตามผู้สำเร็จการศึกษา

วรภรณ์ บวรศิริ (2522) ได้กล่าวว่า ในการติดตามผู้สำเร็จการศึกษานั้นอย่างน้อยจะสามารถตอบคำถามพื้นฐานได้ดังต่อไปนี้

1. จำนวนและร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาที่สามารถหางานทำ หรือไม่สามารถหางานทำได้ภายในระยะเวลาหนึ่งที่กำหนดไว้
2. งานที่ทำนั้นตรงกันกับหลักสูตรที่เรียนมาในระบบ โรงเรียนหรือการฝึกอบรมหรือไม่อย่างไร
3. เมื่อพิจารณาจากผลของการศึกษา และภูมิหลังทางเศรษฐกิจและสังคม ผู้สำเร็จการศึกษาคงใคร่ประสบความสำเร็จสูงกว่าหรือต่ำกว่าเกณฑ์ปกติในการหางานทำ
4. การปรับตัวของผู้สำเร็จการศึกษาในด้านที่เกี่ยวกับความมุ่งมั่น หรือความคาดหวังต่อสภาพความเป็นจริงในตลาดแรงงาน
5. จำนวนและประเภทของนักเรียน หรือนักศึกษาที่ต้องการศึกษาต่อมากกว่าทำงาน
6. การฝึกอบรมเพิ่มเติม ได้มีส่วนช่วยในการทำงานหรือไม่อย่างไร

ในการเก็บข้อมูลเพื่อการติดตามผลนั้น อาจใช้การสัมภาษณ์หรือแบบสอบถามก็ได้ ทั้งนี้เฟร่อห์ลิช (Froehlich 1959 : 309) ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้ดังนี้

1. แบบสอบถามจะต้องกะทัดรัดไม่รบกวนเวลาของผู้ตอบคำถามมากเกินไป
2. เนื้อหาของแบบสอบถามจะต้องเกี่ยวข้องกับการดำเนินการของสถานศึกษาโดยตรงและข้อมูลที่ได้นั้น สถานศึกษานั้น ๆ จะต้องวิเคราะห์ได้โดยไม่ลำบาก

3. ควรเน้นการปรับตัวของผู้สำเร็จการศึกษาหลังจากสำเร็จการศึกษาไปแล้ว เพราะข้อมูลส่วนนี้จะหาได้ยากจากแหล่งอื่น

ในการส่งแบบสอบถามให้ผู้สำเร็จการศึกษาคอนั้น ลักษณะเนื้อหาในแบบสอบถามควรมีลักษณะดังที่ วุทธิ ทรัพย์มี(2520 : 87-88) ได้ให้ตัวอย่างไว้ คือ

1. ผู้ที่จบการศึกษาจากโรงเรียนแล้วไปศึกษาที่สถาบันใด หรือประกอบอาชีพใด
2. ใครเป็นผู้ช่วยเหลือนักเรียนในการเลือกสถานที่ศึกษาต่อและประกอบอาชีพ
3. สำหรับผู้ไม่ได้ศึกษาต่อ หลังจากจบการศึกษาจากโรงเรียนแล้ว ใช้เวลานานเพียงใดกว่าจะหางานทำได้
4. สาเหตุของนักเรียนที่ออกจากโรงเรียนกลางคันก่อนจบการศึกษา
5. วิชาต่าง ๆ ที่มีอยู่ในหลักสูตรของโรงเรียน เป็นพื้นฐานพอเพียงหรือไม่ในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ
6. นักเรียนประสบความสำเร็จในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพเพียงใด
7. มีการเปลี่ยนแปลงการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพหรือไม่เพราะเหตุใด
8. นักเรียนได้รับประโยชน์จากบริการแนะแนวที่โรงเรียนจัดขึ้นเพียงใด
9. ความคิดเห็นของนักเรียนต่อบริการแนะแนวและกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น

บัณฑิตกับการมีงานทำ

เนื่องจากการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ถือได้ว่าเป็นการศึกษาระดับสูงสุดในบรรดาการศึกษา 3 ระดับ คือ ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา นอกจากนั้น ผู้สำเร็จการศึกษาในระดับอุดมศึกษายังถือว่ามีความรู้ดี และประสบการณ์ความรู้พร้อมที่จะประกอบอาชีพในระดับสูงได้แล้ว ดังนั้น เป้าหมายที่สำคัญของนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยก็คือ การมีงานทำ รองลงไปก็คือ การศึกษาต่อตนเอง

การหางานทำในช่วงระยะเวลา 10 ปี ที่ผ่านมาของบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยเริ่มมีความลำบากมากขึ้น ด้วยเหตุ 2 ประการ เป็นสำคัญ คือ ตำแหน่งหน้าที่ในระบบราชการมีน้อยลง และภาวะเศรษฐกิจที่ชะลอตัวทำให้มีการจ้างงานในภาคเอกชนน้อยลง และจากการที่ตลาดรองรับแรงงานของบัณฑิตได้เปลี่ยนจากระบบราชการเป็นภาคเอกชนแล้ว เมื่อการจ้างงานในภาคเอกชนมีการชะลอตัวลง รายงานของทบวงมหาวิทยาลัย (สุเมธ แชนนูน : 2540)

ทบวงมหาวิทยาลัยได้ทำการสำรวจภาวะการทำงานของบัณฑิตโดยผลการสำรวจในปี พ.ศ.2541 และ พ.ศ. 2542 พบว่า สาขาที่ครองอันดับที่ 3 ของบัณฑิตที่จบแล้วมีงานทำ ในปี พ.ศ. 2541 และครองอันดับที่ 4 ในปี พ.ศ. 2542 คือ สาขาเกษตรศาสตร์ วนศาสตร์ และประมง

โดยบัณฑิตได้ทำงานเพิ่มขึ้นและมีแนวโน้มจะก้าวสู่อันดับคืบ ๆ อย่างรวดเร็ว โดยถึงแม้ว่าอันดับจะลดลงจากอันดับที่ 3 มาเป็นอันดับที่ 4 แต่อัตราได้งานเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 22 (กรมการจัดหางาน ; 2544 : 5)

คุณภาพของบัณฑิตกับการมีงานทำ

ตามแนวคิดทางการศึกษานั้น นิสิตนักศึกษาควรจะได้รับพัฒนาอย่างครบถ้วนทั้งสามด้านของการศึกษา คือ พุทธิพิสัย (Cognitive domain) ทักษะพิสัย (Psychomotor domain) และจิตพิสัย หรือด้านทัศนคติและค่านิยม (Affective domain) และสังคมปัจจุบันก็ต้องการบัณฑิตที่มีความสามารถทั้งสามด้าน สถิติปัญญา ความคิดสร้างสรรค์ การตัดสินใจแก้ปัญหาได้ ทั้งเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม พร้อมจะเป็นแกนนำให้แก่สังคมและมุ่งทำประโยชน์ต่อส่วนรวม (เกษมสุวรรณกุล : 2534) แต่เป็นที่น่าเสียดายที่สถาบันอุดมศึกษาของไทยยังไม่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาทางด้านจิตพิสัยและบุคลลภาพของบัณฑิต (Affective domain) เท่าที่ควร (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2537 : 2) นอกจากนั้นการให้การศึกษายังไม่ได้ชี้แนะให้บุคคลรู้จักการดำเนินชีวิตที่พึงามถูกต้องและสามารถฝึกฝนพัฒนาตนเองจนถึงความสมบูรณ์ของความเป็นมนุษย์ ทั้ง ๆ ที่มันควรจะเป็นแก่นสารของหน้าที่ของการศึกษาเสียด้วยซ้ำไป (พระเทพเวที ประยุทธ์ : 2534)

ประกอบ กุปรัตน์ (2529) ได้อธิบายถึงลักษณะของบัณฑิตที่ดีความีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ควรประกอบไปด้วยลักษณะที่สำคัญ 4 ประการต่อไปนี้

1. Right รู้จักสิทธิของตนเองและเคารพสิทธิของผู้อื่น
2. Reson รู้จักเหตุรู้จักผล
3. Responsibility รับผิดชอบต่อบทบาทของตนเองทั้งต่อครอบครัว ต่อการงานและต่อสังคม
4. Relation รู้จักความสัมพันธ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสัมพันธ์กับมนุษย์ รู้จักให้รู้จักปรับความเข้าใจ ความนึกคิดของผู้อื่นและสามารถทำงานร่วมกันได้

ซิคเคอริง (Chickering, 1974) ได้เสนอทฤษฎีการพัฒนานิสิตนักศึกษา 7 ด้านไว้ ดังนี้

1. การมีสมรรถนะ (Achieving Competence) ทั้งทางด้านสติปัญญา สังคม ทักษะ การแสดงออกทางด้านร่างกาย
2. การควบคุมความรู้สึก
3. การเป็นตัวของตัวเอง
4. การสร้างเอกลักษณ์เฉพาะตน

5. การสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นอย่างอิสระ

6. การมีเป้าหมายของตนเองอย่างชัดเจน

7. การพัฒนาบุคลิกภาพของตนเอง

องค์ประกอบต่าง ๆ เหล่านี้เป็นสิ่งที่ควรพัฒนาให้บังเกิดขึ้นแก่นักศึกษาบทบาทในการสร้างสรรค์และพัฒนาขึ้นอยู่กับสัมพันธภาพระหว่างบุคคลกับสังคมที่ดำรงอยู่ พัฒนาการดังกล่าวจะเกิดขึ้นไม่ได้หากบุคคลนั้นปราศจากการมีปฏิสัมพันธ์กับคนในสังคมหรือบุคคลข้างเคียง จึงจำเป็นต้องสร้างบรรยากาศ สภาพแวดล้อมในสังคมที่จะกระตุ้นและสร้างสรรค์ให้เกิดการพัฒนาสิ่งเหล่านี้

สถาบันการศึกษา มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาบุคลิกภาพที่พึงประสงค์ของผู้เรียนซึ่งอยู่ในวัยหนุ่มสาว พร้อมทั้งจะสร้างเอกลักษณ์เฉพาะตน และแสดงบทบาทในการสร้างสรรค์สังคมสภาพ

1. HELICOPTER QUALITY มองภาพรวมของเหตุการณ์หรือปัญหาได้มองกว้างมองไกล

2. POWER OF ANALYSIS มีความสามารถในการวิเคราะห์แยกแยะเหตุการณ์หรือปัญหาได้คาดคะเนผลกระทบต่อนื่องที่จะเกิดปัญหาต่าง ๆ ได้

3. IMAGINATION มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถสร้างสิ่งใหม่ ๆ ได้ พยายามผลักดันตนเองให้เกิดความก้าวหน้าอยู่เสมอ

4. SENSE OF REALITY อยู่บนโลกแห่งความเป็นจริง ไม่เพ้อเจ้อ คิดและทำในสิ่งที่เป็นไปได้

5. HUMAN RELATIONSHIP มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ปรับตัวเข้ากับสังคม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จันทร์เพ็ญ จิตรวิวัฒน์ (2530) ได้ศึกษาสภาพการมีงานทำและสภาพการทำงานก่อนการสอบแข่งขันและหลังการสอบแข่งขันของผู้สอบแข่งขันเพื่อบรรจุเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครู สังกัดกรมสามัญศึกษา เพื่อความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาการมีงานทำ ของบัณฑิตทางศึกษาศาสตร์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างผู้สอบแข่งขันจำนวน 817 คน พบว่า

1. ก่อนการสอบแข่งขัน ผู้เข้าสอบร้อยละ 56.65 เป็นผู้ที่ยังไม่มีงานทำ ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 20-24 ปี เป็นผู้ที่จบการศึกษาใหม่ ๆ หรือจบการศึกษาไปแล้ว 1-2 ปี อีกร้อยละ 43.35

เป็นผู้มีงานทำอยู่แล้วแต่ต้องการเปลี่ยนงาน เนื่องจากมีสภาพการทำงานต่ำกว่าระดับ หรือไม่ตรงกับความรู้ที่ได้เรียนมา

2. การสอบแข่งขันเป็นข้าราชการครู เป็นวิธีการที่บัณฑิตทางการศึกษาศาสตร์ได้งานทำเป็นข้าราชการซึ่งมีความก้าวหน้า นั่นคง ได้ใช้ความรู้ตรงกับที่เรียนมา ได้เปลี่ยนงานใหม่และเปลี่ยนจากสิ่งแวดล้อมเดิมที่ไม่พอใจ

3. หลังจากการสอบแข่งขัน ทำให้มีสัดส่วนของผู้ที่มีการจ้างงานเต็มที่และตรงกับความรู้ที่เรียนมาเพิ่มขึ้น กลุ่มที่ไม่มีงานทำ (ร้อยละ 24.47) มีปัญหาทางด้านเศรษฐกิจและอื่น ๆ

จิตรา มาตานุสรณ์ (2537) ได้ศึกษาความต้องการของผู้ประกอบการ ในการใช้ผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะที่ประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เอกสารและการสำรวจ กลุ่มตัวอย่างเป็นสถานประกอบการจำนวน 99 แห่ง และผู้บริหารสถานศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน จำนวน 38 คน พบว่า สถานประกอบการทุกขนาด มีความต้องการเพิ่มจำนวนช่างอุตสาหกรรมระดับ ปวส. และกลุ่มสาขาที่มีความต้องการเพิ่มสูงได้แก่ ช่างยนต์ ช่างกลโรงงาน ช่างไฟฟ้ากำลัง ช่างอิเล็กทรอนิกส์ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษาระดับ ปวส. ที่ผู้ประกอบการต้องการมากด้านบุคลิกภาพส่วนตัว คือ มีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ความซื่อสัตย์ สุจริต ด้านวิชาการ คือ มีความสามารถใช้เครื่องมือเครื่องจักรได้ อย่างถูกต้อง

ในการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ตามความคิดเห็นของผู้ประกอบการ และผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ข้อที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 คือ ด้านบุคลิกภาพส่วนตัวเกี่ยวกับมีทักษะทางภาษาต่างประเทศ และด้านวิชาการเกี่ยวกับมีความสามารถในการติดตั้งและเตรียมเครื่องอุปกรณ์ที่ทันสมัย

ทองศักดิ์ วันชัย (2533) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องสมรรถภาพของบัณฑิตคณะเกษตรศาสตร์บางพระ ที่มีต่อตลาดวิชาชีพ พบว่า ผู้บังคับบัญชาประเมินบัณฑิตของคณะเกษตรศาสตร์บางพระ มีสมรรถภาพในการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ โดยภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า บัณฑิตมีสมรรถภาพอยู่ในระดับมาก ในด้านวิชาการและทักษะในวิชาชีพ ด้านการปฏิบัติงานในวิชาชีพและด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ และอยู่ในระดับปานกลางในด้านความรู้ความสามารถพิเศษ และเมื่อเปรียบเทียบผลการประเมินสมรรถภาพของบัณฑิตโดยผู้บังคับบัญชาที่มีงานอาชีพต่างกัน พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทุกด้าน

นาฏอนงค์ พรหมจันทร์ (2542) ได้ทำการศึกษา การวางแผนประกอบอาชีพของนักศึกษาที่กำลังจะจบการศึกษาระดับอุดมศึกษา ตรีศึกษา : นักศึกษาชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยเกริก ผลการวิจัยปรากฏว่า วิสัยทัศน์เกี่ยวกับการวางแผนประกอบอาชีพของนักศึกษาส่วนใหญ่ยังแคบอยู่ ขาดการมองการณ์ไกล มีการวางแผนในระยะสั้น ๆ โดยมีข้อสังเกตว่า นักศึกษาจะเริ่มมีการวางแผนประกอบอาชีพเมื่อใกล้จะจบการศึกษาและเริ่มมีการสมัครงานเมื่อจบการศึกษาไปแล้ว นักศึกษายังขาดการเตรียมความพร้อม ในการที่จะออกไปประกอบอาชีพ มีการวางแผนการประกอบอาชีพไม่ชัดเจน กล่าวคือ ยึดติดกับคณะที่ศึกษา ซึ่งขัดแย้งกับสังคมในปัจจุบันที่เศรษฐกิจตกต่ำ มีอัตราการว่างงานสูง แต่ถึงแม้ว่าจะมีอัตราการว่างงานเพิ่มมากขึ้น นักศึกษาส่วนมากยังคงมีการเลือกงานทำ ทั้งนี้อาจเนื่องจากนักศึกษามักจะได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองในการเข้าทำงาน ประกอบกับค่านิยมในปัจจุบันแตกต่างไปจากเดิม ทำให้นักศึกษามีการเลือกงานมากขึ้น โดยเน้นที่จะทำงานตามความถนัด และความเหมาะสมกับตนเองเท่านั้น และในการเข้าทำงานหากเกิดความไม่พึงพอใจต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งก็จะลาออกจากงานได้ง่าย อาจเนื่องมาจากนักศึกษามักจะคิดว่ายังมีผู้ปกครองให้ความช่วยเหลืออยู่ทั้งในด้านค่าใช้จ่ายและการหาเงินให้ทำ ส่งผลให้นักศึกษาไม่ให้ความสนใจกับการประกอบอาชีพอย่างจริงจัง ซึ่งมีค่านิยมเกี่ยวกับระบบอุปถัมภ์มักจะพบเห็นได้บ่อยครั้งในสังคมไทยในยุคปัจจุบัน

จุฑารัตน์ จันทร์เปารยะ (2530) ได้ติดตามผลบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่สำเร็จการศึกษาในปี 2525 - 2529 ในด้านสภาพการทำงาน ความรู้ความสามารถและคุณลักษณะในการทำงานเมื่อจำแนกตามสาขาวิชา และวิธีการสอบคัดเลือกเข้าศึกษา (โดยระบบโควตาภาคเหนือและทบวงมหาวิทยาลัย) พบว่า บัณฑิตส่วนใหญ่สามารถหางานได้ภายใน 6 เดือนหลังสำเร็จการศึกษา โดยบัณฑิตประกอบอาชีพเป็นพนักงานหรือลูกจ้างเอกชน ร้อยละ 44.5 รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจร้อยละ 36.5 ประกอบอาชีพส่วนตัวหรืออื่นๆ ร้อยละ 17 ในเรื่องสถานที่ทำงานของบัณฑิตพบว่า บัณฑิตร้อยละ 43 ทำงานอยู่ในภาคเหนือ ร้อยละ 38 ทำงานอยู่ในภาคกลาง และระบุว่า ได้ทำงานตรงสาขาวิชา ร้อยละ 69.5 โดยสามารถใช้รายวิชาในสาขาวิชาเอกของตนเป็นประโยชน์ต่อการทำงาน และรายวิชาบังคับพื้นฐานบางวิชา เช่น ประวัติศาสตร์และคณิตศาสตร์ เป็นรายวิชาที่ใช้ประโยชน์ในการทำงานได้น้อย ส่วนปัญหาในการทำงานที่สำคัญของบัณฑิตคือ ภาระงานมากเกินไป และรายได้น้อย

ด้านความรู้ความสามารถและคุณลักษณะในการทำงานของบัณฑิต จำแนกตามสาขาวิชา และวิธีการสอบคัดเลือกเข้าศึกษา พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน บัณฑิตคิดว่าตนมีความรู้ความสามารถและคุณลักษณะในการทำงานอยู่ในเกณฑ์ดี และดีมาก ยกเว้นคุณลักษณะด้านความ

มั่นคงทางอารมณ์ และการตั้งปัญหาและวิธีการแก้ไขปัญหาไว้ล่วงหน้า บัณฑิตคิดว่าตนมีอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

ประนอม ภูมิรัตน์จิรินทร์ (2533) ได้ศึกษาความคิดเห็นของมหาบัณฑิต สาขาวิชาอุดมศึกษา เกี่ยวกับหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอุดมศึกษา ภาควิชาอุดมศึกษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในด้านจุดมุ่งหมาย เนื้อหา การจัดการเรียนการสอน ศึกษาความก้าวหน้าทางวิชาชีพของมหาบัณฑิต สาขาวิชาอุดมศึกษา และศึกษาความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาชั้นต้นของมหาบัณฑิต สาขาวิชาอุดมศึกษาเกี่ยวกับการนำความรู้ความสามารถไปใช้ในการปฏิบัติงานของมหาบัณฑิตพบว่า จุดมุ่งหมายของหลักสูตรในการผลิตบัณฑิตที่มีคุณธรรม มีความรู้กว้างขวางและลึกซึ้งในศาสตร์อุดมศึกษาบรรลุผลอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านเนื้อหาวิชานั้น หมวดวิชาบังคับทุกวิชาเป็นประโยชน์ในการทำงานอยู่ในระดับมาก และมีรายวิชาเลือกประมาณ 5 - 6 วิชา ที่เห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อการทำงานมาก ด้านการจัดการเรียนการสอน มหาบัณฑิต ประทับใจในความเป็นกันเองของอาจารย์ผู้สอนมาก และเห็นว่าผู้เรียนควรมีวินัยในตนเองในการทำงานศึกษาค้นคว้าก่อนเข้าชั้นเรียน ตามประมวลคำสอนรายวิชาที่อาจารย์กำหนดไว้ และแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียนให้มากขึ้น ควรมีการประเมินผลการเรียนการสอนและให้ข้อมูลย้อนกลับอย่างสม่ำเสมอ ด้านการทำวิทยานิพนธ์ มหาบัณฑิตส่วนใหญ่ใช้เวลาศึกษา 2 ปี 6 เดือน และใช้เวลาในการทำวิทยานิพนธ์ 1 ปี มหาบัณฑิตเห็นควรปรับกลไกในการเสนอหัวข้อวิทยานิพนธ์ให้เร็วขึ้น เพื่อจะได้สำเร็จการศึกษาภายใน 2 ปี มหาบัณฑิตมีความก้าวหน้าทางวิชาชีพอยู่ในเกณฑ์ดี คือ หลังสำเร็จการศึกษามหาบัณฑิตมีผลงานทางวิชาการมากขึ้น ได้มีโอกาสเพิ่มพูนความรู้มากขึ้น โดยเข้ารับการอบรมศึกษาดูงานนอกจากนี้การให้บริการทางวิชาการ โดยได้รับเชิญเป็นวิทยากร ภาระงานกรรมการและกรรมการเพิ่มมากขึ้นกว่าก่อนเข้าศึกษาในภาควิชาอุดมศึกษา

ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นของมหาบัณฑิตเห็นว่า มหาบัณฑิตสาขาวิชาอุดมศึกษา มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน ความเป็นนักวิชาการ และความเป็นผู้นำในระดับมาก ส่วนที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อเปรียบความคิดเห็นของมหาบัณฑิต คือ ด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน ด้านความเป็นนักวิชาการ โดยที่ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นมีความเห็นว่ามีคุณสมบัติสูงกว่า

ปัญญา จินดาณิล (2529) ได้ศึกษาสภาพการมีงานทำของบัณฑิต ปีการศึกษา 2524 - 2527 ของวิทยาลัยเอกชน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา คือ บัณฑิตของมหาวิทยาลัยการค้า 838 คน

วิทยาการฯ 925 คน และวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตฯ 537 คน โดยศึกษาถึงปัจจัยการผลิตและประสิทธิภาพการผลิตของแต่ละสถาบันด้วย พบว่า

1. ปัจจัยการผลิต คือ หลักสูตรรายวิชา ที่กำหนดให้ตามหลักสูตร อัตราส่วนของอาจารย์ต่อนักศึกษา มีความใกล้เคียงกันทั้ง 3 สถาบัน จำนวนวิชาอยู่ในช่วง 44-52 วิชา หรือ 132-150 หน่วยกิต สัดส่วนของอาจารย์ระดับปริญญาเอกค่อนข้างต่ำ และอัตราส่วนของอาจารย์แต่ละสถาบันมีค่าใกล้เคียง 1

2. ประสิทธิภาพการผลิตบัณฑิต อัตราส่วนประสิทธิภาพของแต่ละสถาบันมีค่าใกล้เคียง 1 กล่าวคือ วิทยาลัยการฯ อยู่ในช่วง 0.92 – 0.99 วิทยาลัยการฯ 0.95-0.98 และวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต 0.88-0.96 และค่าอัตราส่วนเหล่านี้ของสาขาเดียวกันระหว่างสถาบันไม่แตกต่างกัน มีเพียงสาขาการบริหารการตลาดของวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตเท่านั้น ที่แตกต่างจากอีก 2 สถาบันอย่างมีนัยสำคัญ

3. สภาพการณ์การทำงานของบัณฑิตสัดส่วนการมีงานทำของบัณฑิตของวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตแตกต่างจากอีก 2 สถาบัน ส่วนรายละเอียดอื่นๆ มีดังต่อไปนี้

3.1 บัณฑิตของวิทยาลัยการฯ ส่วนใหญ่ (0.92) มีงานทำ เพศไม่มีความสัมพันธ์กับสภาพการณ์การทำงาน บัณฑิตส่วนใหญ่ (0.65) ทำงานในหน่วยงานธุรกิจเอกชน งานที่ทำตรงสาขาที่สำเร็จเข้าไม่ได้ รองลงมา (0.22) ต้องการเปลี่ยนงานใหม่ และศึกษาต่อ (0.15) งานบัณฑิตกลุ่มนี้ต้องการ คือ รับราชการและรัฐวิสาหกิจ (0.40) และที่ไม่เลือกงานก็มีจำนวนไม่น้อย (0.45) บัณฑิตส่วนใหญ่ (0.70) จะว่างงาน 1 ปี มีอยู่ส่วนน้อย (0.08) ที่ว่างงานเกินกว่า 2 ปี

3.2 บัณฑิตของวิทยาลัยการฯ ส่วนใหญ่ (0.90) มีงานทำ สัดส่วนของบัณฑิตชายที่มีงานสูงกว่าบัณฑิตหญิง บัณฑิตส่วนใหญ่ (0.74) ทำงานในหน่วยงานธุรกิจเอกชน งานที่ทำตรงสาขาที่สำเร็จเป็นส่วนน้อย (0.47) เงินเดือนได้รับพอ ๆ กันบัณฑิตจากสถาบันของรัฐ (0.67) มีบางส่วน (0.23) ได้รับมากกว่า บัณฑิตส่วนใหญ่ (0.97) เคยว่างงานไม่เกิน 1 ปี และมีบัณฑิตบางส่วน (0.11) ศึกษาต่อควบคู่กับการทำงานด้วย ส่วนบัณฑิตที่ยังไม่มีงานส่วนใหญ่ (0.52) สาเหตุมาจากสอบเข้าทำงานไม่ได้ รองลงมา (0.21) ศึกษาต่อ งานที่บัณฑิตกลุ่มนี้ต้องการ คือ รับราชการและรัฐวิสาหกิจ (0.31) และที่ไม่เลือกงานก็มีจำนวนไม่น้อยกว่า (0.35) บัณฑิตส่วนใหญ่ (0.74) จะว่างงาน 1 ปี มีอยู่ส่วนน้อย (0.30) ที่ว่างงานเกิน 2 ปี

4. ข้อเสนอแนะของบัณฑิตรุ่นนี้เกี่ยวกับปัจจัยที่อาจมีส่วนช่วยในการหางานและปฏิบัติงานของบัณฑิต คือ

4.1 ควรให้มีการฝึกงานหรือดูงานให้มาก เพื่อให้คุ้นเคยกับการปฏิบัติงานจริงๆ

4.2 ฝึกการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์และเครื่องใช้สำนักงานอื่น ๆ เช่น เครื่องพิมพ์ดีดไฟฟ้า ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เครื่องคำนวณ เครื่องเทเลกซ์ เป็นต้น

4.3 ควรเน้นภาษาต่างประเทศอื่น ๆ ด้วยนอกเหนือจากภาษาอังกฤษ เช่น ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น และควรเน้นให้ถึงขั้นสนทนาและได้ตอบจดหมายได้

4.4 หลักสูตร ควรสอดแทรกวิชาเกี่ยวกับมนุษยสัมพันธ์ จิตวิทยา และการประชาสัมพันธ์ เพื่อเสริมบุคลิกภาพ

สุมาลี ปวีณบ้านเพ็ญ (Paveanbamepen 1978, อ้างอิงจากคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2537 : 30-31) ได้ศึกษาการได้งานทำและการว่างงานของบัณฑิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ตั้งแต่รุ่น 1-22 (พ.ศ. 2509-2530) ผลการวิจัยปรากฏว่า บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในกลุ่มสาขาสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์มีอัตราว่างงานมากที่สุดถึงร้อยละ 33.67 ส่วนสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีอัตราว่างงานร้อยละ 18.18 ในขณะที่บัณฑิตในกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพมีการว่างงานน้อยที่สุด คือ เพียงร้อยละ 1.93 และเมื่อพิจารณาในแง่ของการได้งานทำ ผลปรากฏว่า บัณฑิตกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพได้งานทำมากที่สุดคือร้อยละ 94.53 กลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้งานทำอยู่ในอันดับรองลงไป คือ ร้อยละ 75.33 ส่วนสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ได้งานทำ ร้อยละ 63.03

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2540 : 5) ทำการสำรวจภาวะการหางานทำของบัณฑิตรุ่นปีการศึกษา 2539 ปรากฏผล ดังนี้ (แสดงผลเฉพาะคณะที่บัณฑิตได้งานทำสูงสุด 8 อันดับแรก)

1. คณะแพทยศาสตร์ 99.33%
2. คณะทันตแพทยศาสตร์ 97.78%
3. คณะเภสัชศาสตร์ 97.50%
4. คณะสัตวแพทยศาสตร์ 88.33%
5. คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี 74.75%
6. คณะสหเวชศาสตร์ 74.19%
7. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ 65.88%
8. คณะวิศวกรรม 56.88%

ซึ่งจากผลการสำรวจดังกล่าวจะเห็นว่าบัณฑิตในกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพได้งานทำอยู่ในระดับมากกว่าบัณฑิตทางด้านสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และเมื่อพิจารณาแหล่งงานของบัณฑิตที่ได้งานทำปรากฏว่า แหล่งงานใหญ่ที่สุด คือ ภาคเอกชนร้อยละ 61.87 รองลงไปคือ ภาคราชการร้อยละ 21.93 ประกอบอาชีพอิสระและรัฐวิสาหกิจใกล้เคียงกันคือร้อยละ 5.33 และ

3.91 ตามลำดับ รองลงไปคือ หางานทำไม่ได้ร้อยละ 19.49 และบัณฑิตที่ยังไม่ประสงค์จะทำงาน คิดเป็นร้อยละ 14.70

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2531) ได้ทำการศึกษาคุณภาพบัณฑิตและปัจจัยส่งผลต่อคุณภาพบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยการสอบถามผู้บังคับบัญชาและผู้ใช้บัณฑิต ผลการวิจัยปรากฏว่า ผู้บังคับบัญชาและผู้ใช้บัณฑิตมีความคิดเห็นว่า บัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีคุณภาพด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้อยู่ในระดับสูง คือ ความรู้ความสามารถในงาน ความเชื่อมั่นในตนเองความรับผิดชอบในงาน ความเป็นมนุษยสัมพันธ์ ความมีลักษณะใฝ่รู้งาน ส่วนผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน เพศ พฤติกรรมการเรียน และการใช้เวลาขณะเป็นบัณฑิต ส่งผลต่อความสามารถในการดำรงตำแหน่งหัวหน้า คุณภาพของอาจารย์และอาจารย์ที่ปรึกษา ส่งผลต่อคุณภาพด้านการมีคุณภาพของอาจารย์กับการเป็นผู้นำนิสิต ระดับคณะส่งผลต่อความพึงพอใจในงาน

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ 2540 : 3-5) รายงานผลการดำเนินงานทำของบัณฑิตรุ่นปีการศึกษา 2539 ปรากฏว่าบัณฑิตทั้งหมดได้งานทำ 75.46% ยังไม่ได้งานทำ 20% และศึกษาต่อ 4.61% เมื่อพิจารณาผลการดำเนินงานทำจำแนกเป็นรายละเอียดปรากฏผลดังนี้

1. คณะเทคโนโลยีและการจัดการอุตสาหกรรม 100%
2. คณะวิศวกรรมศาสตร์ 79.67%
3. คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม 71.25%
4. วิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรม 71.25%
5. คณะวิทยาศาสตร์ประยุกต์ 63.29%

เมื่อพิจารณาถึงแหล่งงานของบัณฑิตที่ได้งานทำปรากฏว่า ส่วนใหญ่เป็นแหล่งงานในภาคเอกชน ยกเว้นบัณฑิตจากคณะเทคโนโลยีและการจัดการด้านอุตสาหกรรม ซึ่งประกอบอาชีพอิสระมากที่สุด ส่วนแหล่งงานในภาคราชการและรัฐวิสาหกิจนั้น อยู่ในระดับใกล้เคียงกัน แต่น้อยกว่าภาคเอกชนมาก ส่วนสาเหตุของการไม่ได้งานทำของบัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์มากที่สุด ก็ยังหางานทำไม่ได้ ส่วนบัณฑิตจากวิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรมนั้น ยังไม่ได้งานทำเพราะกำลังรอคำตอบจากหน่วยงานมากที่สุด

คณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ (2537) ทำการศึกษาและพบว่า การใช้ชีวิตของนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยอย่างเหมาะสมโดยการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาในขณะที่ทำการศึกษาในระดับปริญญาตรี เช่น กิจกรรมกีฬา กิจกรรมบันเทิง กิจกรรมเสริมวิชาการ กิจกรรมบริการชุมชนกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม และกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรม จะช่วยให้นิสิตนักศึกษามีโลกทัศน์กว้าง รู้จักแก้ปัญหา มีระบบการคิด มีเหตุผลในการกระทำต่าง ๆ รู้รับผิดชอบ รู้จัก

ต่อสู้ช่วยตนเอง รู้จักและเว้นในสิ่งไม่ดี และสามารถใช้ชีวิตและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ รวมทั้งเป็นที่ยอมรับในสังคมอีกด้วย แต่ยังมีนักศึกษาส่วนหนึ่งมีความเชื่อว่าการเข้าร่วมกิจกรรมนั้นกระทำด้วยความพอดีหรือรู้จักแบ่งเวลาให้ถูกต้อง และจากการติดตามผลการทำงานของบัณฑิตยังพบด้วยว่าการเสริมวัฒนธรรม กิจกรรมกีฬา และกิจกรรมบันเทิง ในขณะที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความก้าวหน้าในการทำงานที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 และยังพบด้วยว่าบัณฑิตที่ได้งานทำในช่วง 6 เดือนแรก หลังจากจบการศึกษามีการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษามากกว่ากลุ่มบัณฑิตที่ไม่ได้ทำงาน

ทบวงมหาวิทยาลัย (2530) ได้ทำการศึกษาลักษณะของบัณฑิต โดยศึกษาจากความต้องการของนายจ้าง ผลการศึกษาปรากฏว่า นายจ้างในภาครัฐบาลต้องการให้บัณฑิตมีความสามารถในการวิเคราะห์และแก้ปัญหาเป็นอันดับหนึ่ง ในขณะที่นายจ้างภาคเอกชนต้องการให้บัณฑิตมีความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้เกิดประโยชน์เป็นอันดับหนึ่ง ส่วนความต้องการในด้านบุคลิกภาพของบัณฑิตนั้น นายจ้างในภาครัฐบาลและภาคเอกชนมีความต้องการเหมือนกันคือ ความต้องการบัณฑิตที่มีความรับผิดชอบ ขยัน อดทน มนุษย์สัมพันธ์ ความเป็นผู้นำและร่างกายแข็งแรง แคล่วคล่อง ว่องไว และจากการประเมินสมรรถภาพในการปฏิบัติงานของบัณฑิตที่ได้ทำงานแล้ว ปรากฏว่า บัณฑิตนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ได้ดี มีความรับผิดชอบสูง และมีความซื่อสัตย์

สมเกียรติ ชอบผล (2535) ทำการศึกษาการเข้าสู่กำลังแรงงานของบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ และศึกษาศาสตร์ที่สำเร็จการศึกษาเมื่อปีการศึกษา 2535 จากมหาวิทยาลัยปทุมธานีพบว่ามีบัณฑิตที่ส่งผลต่อการเข้าสู่กำลังแรงงานของบัณฑิต ด้านคุณลักษณะส่วนตัวของบัณฑิต คือ การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาในขณะที่ทำการศึกษาระดับปริญญาตรี

ทนงศักดิ์ วันชัย (2544) ได้ติดตามผลบัณฑิตคณะเกษตรศาสตร์บางพระ รุ่นปีการศึกษา 2543 ปรากฏว่า บัณฑิตส่วนมากร้อยละ 77.10 มีงานทำ โดยส่วนมากร้อยละ 77.55 ทำงานบริษัทเอกชน รองลงมาร้อยละ 13.10 ทำงานธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 6.11 ทำงานเป็นลูกจ้างส่วนราชการ ร้อยละ 4.37 รับราชการ และมีเพียงร้อยละ 83.41 และบัณฑิตมีความเห็นว่า ปัจจัยที่ทำให้ได้งานทำ คือ มีมนุษยสัมพันธ์ ขบถยนต์ได้ ใช้คอมพิวเตอร์ได้ มีความสามารถในการเขียนรายงานและนำเสนอผลงานและรู้ภาษาต่างประเทศ

ทณงศักดิ์ วันชัย และ รุ่งโรจน์ ไพศาลสมบัติรัตน์ (2545) ได้ติดตามผลบัณฑิต คณะเกษตรศาสตร์บางพระ รุ่นปีการศึกษา 2544 ปรากฏว่า

1. บัณฑิตคณะเกษตรศาสตร์บางพระ ร้อยละ 88.89 ไปสมัครงาน โดยส่วนมากร้อยละ 38.46 ไปสมัครงานมากกว่า 5 แห่ง โดยส่วนมากร้อยละ 36.22 ใช้เวลาในการหางานทำ 1 เดือน ซึ่งร้อยละ 74.04 มีปัญหาในการหางานทำ
2. บัณฑิตคณะเกษตรศาสตร์บางพระส่วนมาก ตั้งแต่ร้อยละ 78.85 ได้งานทำหลังจากสมัครงาน โดยส่วนมากร้อยละ 73.99 ทำงานเป็นพนักงานบริษัท/องค์กรธุรกิจเอกชน รองลงมา ร้อยละ 15.04 ทำงานเป็นเจ้าของกิจการส่วนตัว
3. บัณฑิตคณะเกษตรศาสตร์บางพระส่วนมาก ตั้งแต่ร้อยละ 70 ขึ้นไป มีความพึงพอใจต่องานที่ทำ และพฤติกรรมการทำงานของบัณฑิตที่อยู่ในระดับมาก 5 อันดับแรก คือ การวางแผนอนาคตของตนเอง การยอมรับสละผลประโยชน์เฉพาะหน้าเพื่อผลประโยชน์ที่ดีกว่าในระยะยาว การพิจารณาความเห็นของทุกฝ่าย ก่อนการตัดสินใจทำหรือไม่ทำอะไร พิจารณาข้อมูลในทุก ๆ ด้านอย่างรอบคอบ และวางแผนหรือเตรียมการก่อนทำงาน ตามลำดับ

ทณงศักดิ์ วันชัย และมยุรี โอวาท (2546) ได้ติดตามผลบัณฑิตคณะเกษตรศาสตร์บางพระรุ่นปี 2545 พบว่า

1. บัณฑิตคณะเกษตรศาสตร์บางพระ รุ่นปีการศึกษา 2545 ส่วนใหญ่มีกงานทำคิดเป็นร้อยละ 71.20 ยังไม่มีงานทำคิดเป็นร้อยละ 17.85 รอคำตอบจากหน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 8.11 และศึกษาต่อร้อยละ 2.84 บัณฑิตส่วนใหญ่ร้อยละ 70.09 ทำงานเป็นพนักงานบริษัทเอกชน และได้ทำงานตรงกับสาขาวิชาที่เรียนมาคิดเป็นร้อยละ 56.14 ส่วนมากมีการนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง บัณฑิตส่วนมากร้อยละ 30.92 มีรายได้ต่อเดือนอยู่ระหว่าง 6,501 – 8,000 บาท ซึ่งส่วนมากร้อยละ 63.95 มีความพึงพอใจในการทำงาน
2. บัณฑิตส่วนมากร้อยละ 87.63 ไปสมัครหางานทำ โดยร้อยละ 22.22 ไปสมัครงานมากกว่า 7 แห่ง ซึ่งเป็นหน่วยงานของบริษัท/เอกชน คิดเป็นร้อยละ 62.96 บัณฑิตส่วนมากร้อยละ 44.68 หางานทำได้ในระยะเวลา 1 เดือน โดยส่วนมากบัณฑิตร้อยละ 76.85 มีปัญหาในการหางานทำ ซึ่งปัญหาที่พบส่วนมากร้อยละ 85.54 ที่ทำงานอยู่ห่างไกลบ้าน ร้อยละ 82.22 ระบุว่าไม่ทราบแหล่งงาน และร้อยละ 71.98 ระบุว่าขาดคุณสมบัติที่ผู้ว่าจ้างงานต้องการ
3. บัณฑิตส่วนมากมีความพึงพอใจกับคุณลักษณะของบัณฑิตจากคณะเกษตรศาสตร์บางพระ และควรปรับปรุงคุณลักษณะของบัณฑิตในด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยีและ

ความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสาร บัณฑิตมีพฤติกรรมการทำงานอยู่ในระดับปานกลางในทุกเรื่อง

ทงศักดิ์ วันชัย (2549) ได้ติดตามผลบัณฑิตคณะเกษตรศาสตร์บางพระรุ่นปีการศึกษา 2548 พบว่า

1. บัณฑิตคณะเกษตรศาสตร์บางพระ รุ่นปีการศึกษา 2548 ส่วนใหญ่มิงานทำคิดเป็นร้อยละ 80.0 ศึกษาต่อร้อยละ 1.4 และยังไม่มิงานทำคิดเป็นร้อยละ 18.6 โดยบัณฑิตส่วนมากร้อยละ 88.8 ทำงานบริษัท/เอกชน รองลงมาร้อยละ 5.9 ทำงานเป็นลูกจ้างส่วนราชการ และร้อยละ 4.4 เป็นเจ้าของกิจการ/ธุรกิจส่วนตัว

2. บัณฑิตคณะเกษตรศาสตร์บางพระ รุ่นปีการศึกษา 2548 ส่วนมากร้อยละ 92.9 ไปสมัครงาน โดยร้อยละ 29.8 ไปสมัครงาน 1 แห่ง บัณฑิตร้อยละ 26.5 มีรายได้อยู่ระหว่าง 8,001 – 9,000 บาท ต่อเดือนบัณฑิตส่วนมากร้อยละ 63.9 มีปัญหาในการหางานทำ ซึ่งปัญหาที่พบ ได้แก่ ที่ทำงานอยู่ห่างไกลภูมิลำเนา เงินเดือน/ค่าตอบแทนต่ำเป็นต้น

3. บัณฑิตคณะเกษตรศาสตร์บางพระ รุ่นปีการศึกษา 2548 มีความพึงพอใจกับคุณลักษณะของบัณฑิตจากคณะเกษตรศาสตร์บางพระอยู่ในระดับมาก และมีพฤติกรรมการทำงานอยู่ในระดับมาก

ทงศักดิ์ วันชัย (2550) ได้ติดตามผลบัณฑิตคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ รุ่นปีการศึกษา 2550 พบว่า

1. บัณฑิตคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ รุ่นปีการศึกษา 2549 มิงานทำ คิดเป็นร้อยละ 85.4 ยังไม่มิงานทำคิดเป็นร้อยละ 10.7 และศึกษาต่อร้อยละ 3.9 โดยบัณฑิตส่วนมากร้อยละ 71.6 ทำงานบริษัทองค์กรธุรกิจเอกชน ร้อยละ 14.8 ทำงานส่วนราชการ ร้อยละ 7.9 ทำงานรัฐวิสาหกิจ และร้อยละ 5.7 ทำงานอิสระส่วนตัว และบัณฑิตส่วนมากร้อยละ 35.2 ใช้เวลาหางานทำ 3 – 6 เดือน

2. บัณฑิตคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ส่วนมากร้อยละ 29.5 มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 5,000 – 6,500 บาท รองลงมาร้อยละ 19.3 มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 9,501 – 11,000 บาท โดยส่วนมากร้อยละ 71.6 มีความพึงพอใจต่องานที่ทำ และส่วนมากร้อยละ 52.3 ทำงานไม่ตรงกับสาขาวิชาที่เรียน

3. บัณฑิตคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ร้อยละ 72.8 มีความต้องการที่จะศึกษาต่อ โดยร้อยละ 66.7 ต้องการศึกษาต่อในสาขาวิชาอื่น ๆ และต้องการศึกษาต่อในสถาบันการศึกษาของรัฐคิดเป็นร้อยละ 88.0